Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 13.08.2020, sp. zn. 22 Co 154/2020, ECLI:CZ:MSPH:2020:22.CO.154.2020.1

Číslo: 75/2021

Právní věta: Pro účely § 14 odst. 2 zákona č. 82/1998 Sb. (ve znění pozdějších předpisů) je třeba pojem „úřad“ vykládat ve smyslu legislativní zkratky zavedené v § 6 odst. 1 tohoto zákona. Účinky předběžného uplatnění nároku tak může vyvolat jen uplatnění nároku u ministerstva nebo jiného ústředního orgánu státní správy.

Soud: Městský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 13.08.2020

Spisová značka: 22 Co 154/2020

Číslo rozhodnutí: 75

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Náhrada škody způsobená státem, Předběžné uplatnění nároku na náhradu škody

Předpisy: § 14 odst. 2 předpisu č. 82/1998Sb.
§ 6 předpisu č. 82/1998Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Městský soud v Praze k odvolání žalobce potvrdil usnesení Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 8. 6. 2020, sp. zn. 17 C 337/2017.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. V záhlaví uvedeným usnesením Obvodní soudu pro Prahu 10 jako soud prvního stupně postupem podle § 104 odst. 2 o. s. ř. zastavil řízení a uložil žalobci postupem podle § 146 odst. 2 o. s. ř. povinnost zaplatit žalované na nákladech řízení částku 900 Kč.

2. Odvolací soud rozsudkem ze dne 19. 9. 2019, č. j. 22 Co 87/2018-189, 22 Co 171/2019, ve vztahu mezi žalobcem a žalovanou zrušil rozsudek soudu prvního stupně, č. j. 17 C 337/2017-125, doplněný rozsudkem soudu prvního stupně ze dne 25. 4. 2019, č. j. 17 C 337/2017-176, a věc vrátil v zrušeném rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně dospěl k závěru, že nárok na odčinění nemajetkové újmy uplatněný žalobcem proti žalované je třeba posuzovat jako nárok podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, (dále také jen „OdpŠk“), a nikoli jako nárok z titulu ochrany osobnosti podle občanského zákoníku, jak se domníval žalobce, ale pak

příslušnou organizační složkou, která měla za žalovanou v řízení vystupovat nebyl Obvodní soud pro Prahu 6, jak se domníval žalobce a soud prvního stupně se s tím ztotožnil, nýbrž Ministerstvo spravedlnosti. Odvolací soud pak současně shledal nesprávným závěr soudu prvního stupně, že pokud uplatněný nárok nebyl předběžně uplatněn, jak požaduje OdpŠk, je to důvod k zamítnutí žaloby. Uložil soudu prvního stupně, aby se otázkou splnění podmínek řízení znovu zabýval, tedy konkrétně zda je splněna podmínka řízení spočívající v předběžném uplatnění nároku podle § 14 OdpŠk, a pokud nikoli, zda jde o výjimku, kdy se podmínka předběžného uplatnění nároku nevyžaduje, nebo zda je nutný postup podle § 104 odst. 2 o. s. ř. a podle okolností nechť tak postupuje.

3. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že podmínka předběžného uplatnění nároku není splněna a že zde nejsou dány výjimky, ve kterých není splnění této podmínky vyžadováno. Postupoval tedy podle § 104 odst. 2 o. s. ř. a žalobce vyzval k odstranění nedostatku podmínky řízení a poučil jej o následcích nevyhovění výzvě. Žalobce k výzvě soudu prvního stupně k odstranění nedostatku podmínky řízení odkázal na podání – předžalobní výzvu ze dne 24. 2. 2016 adresovanou Obvodnímu soudu pro Prahu 6. Skutečnost, že výzva směřovala vůči Obvodnímu soudu pro Prahu 6 a nikoli Ministerstvu spravedlnosti jako příslušnému úřadu ve smyslu § 6 odst. 2 písm. a/ OdpŠk, neznamená, že nedošlo k předběžnému uplatnění nároku a že řízení trpí nedostatkem podmínky řízení. Odkázal k tomu na § 14 odst. 2 OdpŠk, podle kterého účinky předběžného uplatnění nároku vyvolává uplatnění nároku i u úřadu, který není příslušný (a který má povinnost žádost postoupit úřadu příslušnému). Soud prvního stupně na základě obsahu pojmu (zkratky) „úřad“ dle § 6 odst. 1 OdpŠk ale dospěl k právnímu závěru, že Obvodní soud pro Prahu 6 vůbec není úřadem ve smyslu OdpŠk a nejde tak ani o úřad, který není příslušný ve smyslu § 14 odst. 2 OdpŠk a který by měl povinnost žádost postoupit úřadu příslušnému. Podání předžalobní výzvy u Obvodního soudu pro Prahu 6 není předběžným uplatněním nároku podle OdpŠk a účinky předběžného uplatnění nároku nevyvolává. Vzhledem k tomu, že žalobce k výzvě soudu prvního stupně neodstranil odstranitelný nedostatek podmínky řízení, soud prvního stupně řízení zastavil.

II.
Odvolání a vyjádření k němu

4. Žalobce v záhlaví uvedené usnesení soudu prvního stupně napadl včasným a přípustným odvoláním. Se závěry soudu prvního stupně o absenci podmínky řízení spočívající v požadavku na předběžné uplatnění nároku nesouhlasí, trvá na právním názoru, že podání předžalobní výzvy u Obvodního soudu pro Prahu 6 je předběžným uplatněním nároku ve smyslu Odpšk a že se zde uplatní § 14 odst. 2 OdpŠk. Považuje za nepřípustné, aby se po žadateli – laikovi požadovalo jako účinné předběžné uplatnění nároku podle OdpŠk jen uplatnění u „ústředního úřadu“ a aby předběžné uplatnění u „běžného/jakéhokoli“ úřadu účinky předběžného uplatnění nároku nevyvolávalo. Nezpochybňuje, že nárok předběžně neuplatnil u Ministerstva spravedlnosti jako příslušného úřadu, ale zastává názor, že i Obvodní soud pro Prahu 6 je úřadem, na který dopadá § 14 odst. 2 OdpŠk, čehož důsledkem podání předžalobní výzvy u Obvodního soudu pro Prahu 6 vyvolalo účinky předběžného uplatnění ve smyslu § 14 odst. 2 OdpŠk a řízení nedostatkem podmínky řízení ve smyslu § 14 odst. 3 OdpŠk netrpí. Navrhuje, aby odvolací soud změnil usnesení soudu prvního stupně tak, že se řízení nezastavuje, a aby zrušil akcesorický nákladový výrok.

5. Žalovaná se k odvolání nevyjádřila.

III.
Důvodnost odvolání

6. Odvolací soud přezkoumal napadené usnesení soudu prvního stupně postupem podle § 212 a § 212a o. s. ř., aniž k tomu nařizoval jednání (§ 214 odst. 2 písm. c/ o. s. ř.), a podané odvolání shledal

nedůvodným.

7. Odvolací soud se plně ztotožňuje s právním názorem soudu prvního stupně, že i pro účely § 14 odst. 2 OdpŠk je třeba pojem „úřad“ vykládat ve smyslu zkratky zavedené § 6 odst. 1 OdpŠk. Podle té se úřadem rozumí ministerstva a jiné ústřední správní úřady. Jejich výčet se podává z aktuálního a účinného znění kompetenčního zákona, tj. zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů (srov. Ištvánek, F., komentář k § 6 OdpŠk dostupný v aplikaci ASPI, Vojtek, P., komentář k § 6 OdpŠk dostupný v aplikaci Beck-online, Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci, 4. vydání, 2017, shodně Simon, P. Odpovědnost za škodu při výkonu veřejné moci, 1. vydání, 2019, s. 353). Ke dni 24. 2. 2016 (předžalobní výzva) do množiny úřadů ve smyslu § 6 odst. 1 OdpŠk spadala a) ministerstva: Ministerstvo financí, Ministerstvo zahraničních věcí, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo kultury, Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo spravedlnosti, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo průmyslu a obchodu, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo obrany, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo životního prostředí; b) další ústřední orgány státní správy: Český statistický úřad, Český úřad zeměměřický a katastrální, Český báňský úřad, Úřad průmyslového vlastnictví, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Správa státních hmotných rezerv, Státní úřad pro jadernou bezpečnost, Národní bezpečnostní úřad, Energetický regulační úřad, Úřad vlády České republiky, Český telekomunikační úřad, Úřad pro ochranu osobních údajů, Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.

8. Obvodní soud pro Prahu 6 (resp. žádný soud) nebyl (a není) ministerstvem ani dalším ústředním orgánem státní správy (slovy kompetenčního zákona)/jiným ústředním správním úřadem (slovy OdpŠk) a není tak úřadem ve smyslu § 6 odst. 1 OdpŠk.

9. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně zastává právní názor, že není-li Obvodní soud pro Prahu 6 úřadem ve smyslu § 6 odst. 1 OdpŠk, není ani úřadem, který není příslušný ve smyslu § 14 odst. 2 OdpŠk. Úřadem, kterým není příslušným, může být totiž jen úřad ve smyslu § 6 odst. 1 OdpŠk, tedy jen ministerstvo nebo další ústřední orgány státní správy vyjmenované v kompetenčním zákoně.

10. Účinky předběžného uplatnění může vyvolat jen předběžné uplatnění nároku u ministerstva nebo jiného ústředního orgánu státní správy (tedy jen u ústředního orgánu). To lze dovodit i ze závěrů Nejvyššího soudu v rozsudku ze 17. 6. 2009, sp. zn. 25 Cdo 1891/2007, který byl publikován ve Sb. rozh. obč. pod č. 11/2010 a který výslovně o ústředním orgánu hovoří. Podle něj [z]ákonný požadavek na předběžné projednání nároku na náhradu škody u ústředního orgánu je po novele zákona č. 82/1998 Sb. provedené zákonem č. 160/2006 Sb. podmínkou pro uplatnění všech nároků na náhradu škody vůči státu podle tohoto zákona, tedy i nároků na přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemateriální újmu způsobenou nesprávným úředním postupem podle ustanovení § 31a zákona č. 82/1998 Sb., byť k ní došlo před účinností zákona č. 160/2006 Sb.

11. Předžalobní výzva žalobce, kterou žalobce Obvodní soud pro Prahu 6 vyzýval před podáním žaloby o ochranu osobnosti k omluvě, tak není předběžným uplatněním nároku na náhradu újmy ve smyslu § 14 OdpŠk a nevyvolává účinky předběžného uplatnění ani podle § 14 odst. 2 OdpŠk.

12. Odvolací soud shodně se soudem prvního stupně tak uzavírá, že vzhledem k tomu, že žalobce předběžně neuplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatněný žalobou v této věci u (příslušného ani nepříslušného) úřadu (a nejde zde ani o žádnou z výjimek, kdy se na splnění této podmínky – ve smyslu usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 3. 2014, sp. zn. 30 Cdo 3226/2013, – netrvá), řízení trpí nedostatkem podmínky řízení ve smyslu § 14 odst. 3 OdpŠk. Tento nedostatek podmínky řízení má povahu odstranitelného nedostatku, žalobce jej však neodstranil ani přes výzvu a poučení soudu prvního stupně o následcích nevyhovění výzvě. Zastavení řízení soudem prvního

stupně postupem podle § 104 odst. 2 o. s. ř. tak bylo věcně správné.

13. Odvolací soud tak napadené usnesení soudu prvního stupně postupem podle § 219 o. s. ř. potvrdil, včetně akcesorického nákladového výroku.

14. O nákladech odvolacího řízení bylo rozhodnuto postupem podle § 142 odst. 1 o. s. ř., arg. *a contrario*, ve spojení s § 224 odst. 1 o. s. ř.; žalované sice vzniklo právo na náhradu nákladů odvolacího řízení, avšak ty jí žádné v tomto řízení nevznikly.